

El poder judicial i l'Administració de justícia

**Informe
número 14**

Barcelona,
28 de juliol de 2014

Generalitat de Catalunya
**Consell Assessor
per a la Transició Nacional**

El poder judicial i l'Administració de justícia

**Informe
número 14**

Barcelona,
28 de juliol de 2014

Índex

1. Objecte de l'informe	5
2. Requeriments bàsics en la transició a un estat independent	6
3. Garantia de la continuïtat de l'Administració de justícia i del seu funcionament normal	7
3.1. Organització i competència dels òrgans judicials	8
3.2. Provisió de jutges, magistrats, fiscals i secretaris judicials	11
3.3. Provisió de personal de l'Administració de justícia	19
3.4. Mitjans materials	20
3.5. Comptes i dipòsits judicials	21
3.6. Registres. Cooperació i auxili judicial	21
3.7. Regulació dels procediments judicials. Règim lingüístic	26
3.8. Processos pendents	28
3.9. Execucions judicials	30
3.10. Escola Judicial	31
4. Establiment d'un sistema provisional de govern del poder judicial	31
5. Resum i conclusions	37

El poder judicial i l'Administració de justícia

1. Objecte de l'informe

Aquest informe té per objecte analitzar la situació que es produiria a Catalunya en relació amb el poder judicial i amb l'Administració de justícia en cas de constituir-se en un estat independent. Particularment considerarà les accions que caldria dur a terme per assegurar un funcionament regular de l'Administració de justícia fins a la completa institucionalització del nou estat. Se centra, per tant, en la fase constituent, en sentit ampli, que s'estén des de la proclamació de la independència fins a l'aprovació d'una nova Constitució que estableixi les previsions oportunes sobre el poder judicial en el nou estat i, si escau, les regles transitòries per a la plena aplicació i desenvolupament del nou model. No tracta, doncs, el nou model de poder judicial i d'Administració de justícia que hauria d'adoptar el nou estat, qüestió que correspon a la nova Constitució i a les lleis que es dictin en el seu marc.

Aquest procés, com s'ha anat indicant en els diversos informes d'aquest Consell, es pot desenvolupar bàsicament en dos escenaris diversos. En primer lloc, un escenari de col·laboració amb l'Estat espanyol, en el qual aquest negociï amb la Generalitat la implementació del resultat d'una consulta en la qual hagi obtingut majoria l'opció per la creació d'un Estat català independent. Però també, en cas de no celebrar-se una consulta, perquè després d'unes eleccions celebrades amb caràcter plebiscitari, si obtenen majoria les forces polítiques partidàries d'un Estat català independent, l'Estat espanyol s'avingui igualment a obrir un procés de negociació per fer efectiva aquesta voluntat. En segon lloc, però, pot produir-se un escenari de no-col·laboració de l'Estat espanyol, bé perquè, si se celebra una consulta, no s'avingui a negociar un resultat eventualment favorable a la creació d'un estat independent, o bé perquè, si no es pot celebrar una consulta, tampoc s'avingui l'Estat a negociar la creació d'un nou Estat català, si aquesta és la voluntat de la majoria parlamentària formada després d'unes eleccions celebrades en clau plebiscitària.

Les dificultats que es poden presentar en cadascun d'aquests escenaris són diverses, i,

sens dubte, de major entitat en cas de no-col·laboració de l'Estat espanyol en la implementació de la voluntat popular expressada, d'una manera o una altra, a favor de la creació d'un Estat català independent. Però les qüestions substantives que es plantegen respecte del poder judicial i de l'Administració de justícia són bàsicament les mateixes en un escenari i en l'altre. Per aquest motiu, es tracten a continuació amb caràcter general, fent una menció específica als escenaris corresponents quan sigui necessari o convenient.

2. Requeriments bàsics en la transició a un estat independent

En el procés de creació d'un nou estat a Catalunya, i sigui quin sigui l'escenari polític en què aquest procés es desenvolupi, en l'àmbit del poder judicial i de l'Administració de justícia caldria assegurar dos objectius essencials:

- garantir la continuïtat de l'Administració de justícia i el seu funcionament normal
- establir un sistema provisional de govern del poder judicial

En canvi, no correspon a aquesta fase de transició establir el nou model de poder judicial i d'Administració de justícia que s'hagi d'aplicar al nou estat, sinó que aquesta és una qüestió a decidir en la nova Constitució. Per aquest motiu, resulta molt important que les mesures que es prenguin en la fase de transició per complir els objectius bàsics que s'han indicat no predeterminin ni condicionin el futur model que s'ha de decidir a la Constitució, i que tampoc il·lustrin la nova Administració de justícia que s'hagi d'implementar en el nou estat, a partir del model que dissenyi la Constitució. Aquest segon criteri té especial incidència en la provisió de personal judicial, com es veurà més endavant.

Des d'un punt de vista temporal, és clar que aquests dos objectius es presenten a partir del moment en què es proclama la independència i es crea el nou estat, ja que fins a aquell moment Catalunya continua formant part de l'Estat espanyol i, per tant, l'Administració de justícia és la de l'Estat. En conseqüència, les mesures per assolir els objectius que s'han indicat s'han de prendre a partir del moment de la creació del nou Estat català. També és cert, però, que aquest conjunt de mesures no es pot improvisar ni adoptar sobtadament, sinó

que s'ha de preparar amb antelació suficient. I en aquesta preparació hi juga un paper fonamental el context polític en què es desenvolupi, ja que pot resultar molt diferent segons que aquest context sigui de col·laboració, o no, amb l'Estat espanyol. En un escenari de col·laboració, en efecte, les qüestions que es tracten a continuació i les mesures que s'haguessin d'adoptar a partir de la creació del nou estat podrien ser objecte de negociació i preparació entre les dues parts, que podrien acordar un pla de transició adequat. En cas de no-col·laboració, en un context polític que no permeti acordar aquesta transició entre les dues parts, resulta, però, també imprescindible preparar les mesures adients, encara que les dificultats per fer-ho siguin més grans.

3. Garantia de la continuïtat de l'Administració de justícia i del seu funcionament normal

Com s'ha dit, un dels objectius bàsics del període de transició, a partir de la creació del nou estat i fins a la seva completa institucionalització, és assegurar la continuïtat de l'Administració de justícia i el seu normal funcionament, com a element bàsic per garantir l'Estat de Dret durant aquest període.

Això implica analitzar la situació que es podria produir en els diversos àmbits del Poder Judicial i de l'Administració de justícia i estudiar les mesures que caldria prendre en cadascun d'ells per assegurar aquest objectiu bàsic, a partir del moment de la creació del nou estat. Fins a aquell moment, i des de la decisió política a favor de la creació del nou Estat català– en els termes que s'han analitzat en informes anteriors d'aquest Consell: consulta popular, seguida de la declaració parlamentària corresponent, o declaració parlamentària subsegüent a unes eleccions plebiscitàries– pràcticament no es produeixen efectes, ja que Catalunya continua formant part de l'Estat espanyol i del seu ordenament. En conseqüència, fins a aquell moment es manté la situació actual. Això no obstant, i en la mesura que s'està preparant la creació d'un nou estat (en un context de negociació amb l'Estat espanyol, o en absència d'aquesta negociació) aquest és un període en què s'han de preveure i planificar les mesures adequades per a la fase següent (creació del nou estat i

obertura del procés constituent). Això pot comportar avançar algunes mesures o, almenys, preparar-les i, si escau, anunciar-les, malgrat que no s'apliquin o entrin en vigor fins al moment de la creació del nou Estat català. També seria aconsellable, si el context ho permet, modular la legislació existent en alguns aspectes, atesa la perspectiva de la seva substitució en el territori de Catalunya.

3.1. Organització i competència dels òrgans judicials

Fins a la proclamació d'independència i la creació del nou estat no es produiria cap canvi en l'actual organització i competència dels òrgans judicials. Catalunya continuaria formant part de l'Estat espanyol i li seria d'aplicació l'ordenament actual –estatal i autonòmic—conforme a la distribució de competències vigent. A partir, però, de la proclamació d'independència, es produiria la desconexió dels òrgans judicials de Catalunya de l'organització judicial espanyola. Això implica que deixarien de tenir jurisdicció a Catalunya els òrgans judicials estatals situats fora de Catalunya amb competència sobre tot el territori (Tribunal Suprem i Audiència Nacional, als quals s'hauria d'afegir també el Tribunal Econòmic Administratiu Central (TEAC), malgrat que no tingui caràcter judicial), així com també el Tribunal Constitucional. Caldria, per tant, assignar les funcions jurisdiccionals d'aquests òrgans, en tot allò que afecti a Catalunya, a òrgans i/o institucions catalanes. Així, partint de l'actual organització judicial:

a) Respecte de l'Audiència Nacional:

- les competències penals que actualment té atribuïdes podrien ser assumides per les audiències provincials
- les competències en els ordres contenciós administratiu i social no caldria, en principi, que fossin assumides pels òrgans judicials catalans, atès que la competència de l'Audiència Nacional és determinada o bé per l'òrgan que ha dictat l'acte que s'impugna (ministre, secretari d'Estat, Tribunal Econòmic Administratiu Central) o bé pel caràcter de les matèries objecte de recurs (processos que afecten a més d'una comunitat autònoma)

- b) Respecte dels jutjats centrals d'instrucció i els jutjats centrals del penal: la instrucció i l'enjudiciament dels delictes i els processos que avui els corresponen podrien ser assumits pels jutjats d'instrucció i pels jutjats del penal de Catalunya (o en algun cas, per les audiències provincials), segons escaigui, seguint les regles ordinàries de distribució de competència entre els diversos òrgans judicials. En aquest sentit, convindria revisar aquestes regles, per clarificar-les (en especial, respecte dels delictes que, pel seu abast supraterritorial, avui estan atribuïts al coneixement d'aquests òrgans centrals). Pel que fa als jutjats centrals del contenciós administratiu, les matèries que té assignades haurien de ser assumides pels jutjats contenciosos administratius de Catalunya.
- c) Respecte del Tribunal Suprem:
- els recursos de cassació, revisió i altres extraordinaris que avui coneix en els ordres civil, penal, contenciós administratiu i social, haurien de ser assumits pel Tribunal Superior de Justícia de Catalunya (TSJC)
 - les competències relatives a les demandes de responsabilitat civil (en l'ordre civil) i d'instrucció i enjudiciament (en l'ordre penal) que avui té assignades i que en el seu cas s'haguessin de mantenir (respecte dels aforats avui al Tribunal Suprem, que, si es manté l'aforament en els termes actuals, quedarien circumscrits només als magistrats del Tribunal Superior de Justícia (TSJ), haurien de ser assumides pel TSJC
- d) Respecte del Tribunal Constitucional: sens perjudici que eventualment es puguin atribuir determinades funcions de control (previ) de la llei a un nou Consell de Garanties Estatutàries, en els termes que es van indicar en l'Informe d'aquest Consell relatiu al procés constituent¹, la competència de més relleu del Tribunal Constitucional que s'hauria d'assignar a un nou òrgan o institució de Catalunya és la relativa a la protecció dels drets fonamentals a través del recurs d'empara. En la mesura, però, que una garantia de la mateixa naturalesa implicaria la creació d'un tribunal constitucional i que aquesta decisió ha de correspondre a la nova Constitució, una bona solució per al període transitori seria la d'assignar la funció de protecció individual dels drets fonamentals –en el mateix àmbit de drets que avui cobreix el recurs d'empara— a una

¹ Vegeu l'informe del CATN: "El procés constituent", de 14 de juliol de 2014

nova sala del TSJ, amb competència per conèixer els recursos d'empara que es plantegessin en els mateixos termes que avui preveu la Llei Orgànica del Tribunal Constitucional (LOTC) en relació amb el Tribunal Constitucional (TC). Alternativament, i sempre només per a aquest període transitori i a l'espera del que decideixi la futura Constitució catalana, podria eliminar-se el recurs d'empara constitucional (atribuït a aquesta nova sala del TSJ) i establir la protecció de drets fonamentals exclusivament en via judicial ordinària, creant a l'efecte els recursos que corresponguin en aquesta via (fonamentalment, un recurs de cassació davant del TSJ, mantenint el sistema actual de recursos en via ordinària).

Igualment, i fins que es dissenyi, si escau, un nou model de revisió econòmica administrativa, haurien de traslladar-se als òrgans de Catalunya les actuals funcions que realitza el Tribunal Econòmic Administratiu Central que tenen per objecte actes de persones residents a Catalunya. Aquesta qüestió ja va ser tractada en l'Informe d'aquest Consell sobre l'Administració tributària².

Aquestes previsions parteixen de l'actual organització judicial, prevista a la Llei Orgànica del Poder Judicial (LOPJ) avui vigent. S'ha de fer notar, no obstant, l'existència d'un Avantprojecte de Llei Orgànica del Poder Judicial (informe al Consell de Ministres en data 4 d'abril de 2014) que modifica profundament tant l'organització judicial com la demarcació territorial avui vigents³. Es tracta d'un projecte molt polèmic (en les dues dimensions indicades) que, a més, si s'aprovés en els seus termes actuals, requeriria un llarg i complex procés transitori per a la seva implantació definitiva. Si finalment s'aprova aquesta reforma profunda de la LOPJ, les previsions anteriors podrien quedar alterades, encara que resulta avui impossible de predir exactament quins serien el grau i la forma en què quedarien

² Vegeu l'informe del CATN: "*L'Administració tributària de Catalunya*", de 20 de desembre de 2013

³ En essència, el nou model d'organització judicial es basa en els tribunals provincials d'instància (que, amb quatre sales –amb seccions col·legiades i unitats judicials–, corresponents als quatre ordres jurisdiccionals, assumeixen les funcions de primera instància que avui corresponen als jutjats unipersonals, que desapareixen), els tribunals superiors de cada comunitat autònoma (que es converteixen en general en òrgans d'apel·lació, i desapareixen les audiències provincials) i el Tribunal Suprem (amb funcions essencialment de cassació i revisió), a més de mantenir l'Audiència Nacional, amb competència sobre determinats assumptes dels ordres penal, contenciós administratiu i social, caracteritzats en general pel seu abast supraterritorial. Se suprimeixen els partits judicials, i la demarcació judicial bàsica passa a ser la província, seu dels tribunals d'instància.

afectades. En tot cas, si aquest procés de canvi coincidís amb el de creació del nou Estat català, en la fase transitòria que aquí es contempla, resultaria aconsellable que, en la mesura del possible –en funció dels períodes transitoris previstos i del punt en què es trobés el desplegament del nou model–, l'Administració de Justícia a Catalunya en aquest període partís de la situació actualment vigent, tant per evitar una complexitat afegida com per no prejudicar el model d'Administració de justícia que decideixi la futura Constitució catalana.

L'organització actual dels òrgans judicials a Catalunya, amb la nova assumpció de competències que s'ha indicat, podria restar bàsicament igual, amb l'excepció del TSJ, que hauria d'adequar-se a la nova situació, encara que amb els mínims canvis possibles. Entre aquests, hauria de considerar-se la divisió de l'actual sala civil i penal en dues sales diferents, una per cadascun d'aquests ordres jurisdiccionals; la creació, eventualment, en els termes que s'han vist, d'una sala d'empara de drets fonamentals; i la creació d'una sala de cassació.

3.2. Provisió de jutges, magistrats, fiscals i secretaris judicials

Per assegurar el funcionament normal de l'Administració de justícia durant el període transitori, és fonamental garantir que les places existents de jutges i magistrats, de fiscals i de secretaris judicials estiguin cobertes, almenys en el mateix nivell que en l'actualitat. Seria aconsellable, a més, que es dotessin les places necessàries per poder satisfer adequadament les necessitats.

L'objectiu del funcionament normal de l'Administració de justícia suposa poder cobrir les vacants que existeixin, que respondrien a dos factors bàsics: d'una banda, les vacants que podríem qualificar d'*ordinàries* o *estructurals*, en la mesura que s'estan produint en nivells similars des de fa molt de temps i que són imputables al propi sistema existent de gestió del personal judicial; d'una altra, les vacants que eventualment es puguin produir a causa de la proclamació del nou estat. Convé analitzar per separat ambdues circumstàncies.

A finals del 2013 a Catalunya hi havia 765 places de magistrats i jutges (685 i 80, respectivament), 375 places de fiscals i 631 places de secretaris judicials. L'evolució de la

plantilla en els darrers anys i la distribució territorial d'aquestes places, així com les places vacants existents, es mostra en les taules següents.

Taula 1

Evolució de la plantilla de jutges i magistrats a Catalunya

	2009	2010	2011	2012	2013
Jutges	76	80	80	80	80
Magistrats	659	685	685	685	685
Total	735	765	765	765	765

Font: Dades estadístiques Administració de justícia. Departament de Justícia

Taula 2

Evolució de la plantilla de secretaris judicials i de fiscals a Catalunya

	2009	2010	2011	2012	2013
Secretaris judicials	615	631	631	631	631
Fiscals⁴	357	375	375	375	375

Font: Dades estadístiques Administració de justícia. Departament de Justícia

⁴ No inclou el Fiscal Superior de Catalunya

Taula 3

Places de magistrats, jutges, secretaris judicials i fiscals a Catalunya. Distribució territorial i vacants. (2013)

	Magistrats ⁵		Jutges ³		Secretaris ³		Fiscals (2012) ⁶	
	Total	Vacants ⁷	Total	Vacants ⁵	Total	Vacants ⁵	Total	Vacants ⁵
	N %		N %		N %		N %	
Barcelona⁸	540	29 5,4	35	6 17,1	462	92 19,9	267 ⁹	31 11,1
Girona	51	3 5,9	21	5 23,8	62	31 50	44	10 22,7
Lleida	28	1 3,6	10	5 50	35	9 25,7	18	1 5,5
Tarragona	66	4 6,1	14	1 7,1	72	23 32	46	5 10,8
Total Catalunya	685	39 5,7	80	17 21,2	631	155 24,6	375	47 12,5

Font: Elaboració pròpia

Com es pot observar, en els darrers cinc anys hi ha una gran estabilitat de les plantilles del personal judicial, dels secretaris judicials i dels fiscals a Catalunya. En relació amb les vacants, s'observa que el seu nombre es distribueix de manera irregular, i afecta més determinades categories de personal i determinats territoris. Cal notar també que, malgrat que en alguns casos les vacants suposin un percentatge elevat sobre les places de plantilla, el seu nombre en termes absoluts és reduït. Això suposa, d'una banda, que cobrir les places

⁵ Dades estadístiques Administració de justícia. Departament de Justícia

⁶ Dades de la Memòria de la Fiscalia de Catalunya 2012

⁷ En les places vacants no es comptabilitzen excedències ni llicències

⁸ Les places del TSJ i de la Fiscalia de Catalunya es comptabilitzen a Barcelona

⁹ Places de plantilla orgànica adscrites a la Fiscalia de Catalunya i a la Fiscalia provincial de Barcelona. No inclou el Fiscal Superior de Catalunya.

vacants no representa un problema especialment greu –almenys des d'un punt de vista quantitatiu— i, d'una altra banda, que les mesures destinades a facilitar que es puguin cobrir les vacants s'han de preveure i aplicar amb la flexibilitat suficient, per adequar-les a la realitat de cada col·lectiu i de cada territori.

Per explicar la producció de vacants s'ha de tenir en compte, entre d'altres factors (com les jubilacions i altres baixes) l'alta mobilitat de personal que existeix, que condueix a una rotació que en alguns casos és molt elevada i arriba a comportar també, a banda de decalatges temporals en la provisió de places, disfuncions i problemes per a una bona prestació del servei. La taxa de rotació presenta igualment una distribució irregular i, en general, es pot dir que és més elevada en els col·lectius de secretaris judicials, fiscals i jutges¹⁰.

Les vacants produïdes s'han cobert tradicionalment mitjançant la contractació de suplents i substituïts¹¹, a partir d'una llista prèvia elaborada per a cada col·lectiu (jutges, magistrats, fiscals i secretaris judicials), de caràcter anual, gestionada bàsicament pel TSJC i el Consell General del Poder Judicial (CGPJ), en el cas dels jutges i magistrats, per la Fiscalia de Catalunya i el Ministeri de Justícia en el cas dels fiscals, i pel TSJC i el Ministeri de Justícia en el dels secretaris judicials. La designació de substituïts s'ha emprat també tradicionalment per cobrir baixes (per llicències de maternitat o per malaltia de llarga durada) i per reforçar els òrgans corresponents quan així es decidia per exigències de la càrrega de treball. Les llistes de substituïts es formen a partir de concursos públics, convocats normalment cada any, en els quals hi poden prendre part les persones que reuneixin les condicions per ingressar a les carreres corresponents. Una vegada resolt el concurs de mèrits segons el barem corresponent, les persones seleccionades són cridades per cobrir interinament les places vacants o les baixes de llarga durada que es produeixen, o bé per reforçar els òrgans

¹⁰ Per exemple, en la Memòria de la Fiscalia de 2013 se cita expressament el cas de la Fiscalia provincial de Girona, on en els darrers 9 anys han cessat 55 fiscals titulars per trasllat voluntari (sobre una plantilla de 44 fiscals en total).

¹¹ En els darrers anys, no obstant, a causa de canvis de regulació de la carrera judicial (p. e., la desaparició de l'ascens forçós a magistrat, amb canvi obligatori de destinació), de desfasaments entre la creació d'òrgans judicials i el nombre de nous jutges d'ingrés en la carrera judicial, i de motius d'estalvi pressupostari, la contractació de substituïts per cobrir vacants, especialment en els col·lectius de jutges i magistrats, ha disminuït notablement. La LO 8/2012, de 27 de desembre, va establir un nou règim de suplència, substitució i reforç, al qual es fa després una breu referència.

amb més càrrega de treball. Els nomenaments es realitzen per períodes temporals limitats i dins de l'any judicial corresponent, encara que amb possibilitat de pròrroga fins a cobrir la vacant amb un titular, fins a la reintegració del titular a la plaça de la qual va causar baixa o fins que finalitzi el reforç.

A partir, però, d'una modificació de la LOPJ l'any 2012¹², i bàsicament per raons d'estalvi pressupostari, s'ha modificat el sistema de substitucions de jutges i magistrats, recorrent principalment a la substitució interna enfront de l'externa. El mecanisme de substitució varia segons aquesta sigui de llarga o curta durada. En cas de llarga durada, s'opta principalment per les comissions de serveis prèviament ofertades entre els membres de la carrera judicial. La resta de places o les que en el seu cas es produeixen com a conseqüència de les comissions de serveis amb relleu de funcions, es cobreixen mitjançant: 1) jutges i magistrats en actiu que voluntàriament vulguin formar part dels plans de substitucions (amb una retribució complementària); 2) jutges d'adscripció territorial¹³; 3) jutges en expectativa de destinació (que són nomenats adjunts del jutges d'adscripció territorial); 4) jutges en pràctiques i, si cal, 5) jutges del mateix partit o òrgan col·legiat judicial. Igualment, per completar sala en les audiències provincials i en els TSJ, es preveu cridar altres magistrats del mateix òrgan i fins i tot d'altres òrgans judicials que voluntàriament s'hi prestin, jutges d'adscripció territorial, magistrats de la mateixa jurisdicció en el territori que tinguin menys càrrega de treball i fins i tot, forçosament, magistrats del mateix òrgan, segons un torn determinat. El nou sistema intenta, doncs, establir les substitucions, per cobrir vacants, baixes, llicències, situacions de serveis especials o altres causes que les justifiquin, mitjançant els propis membres de la carrera judicial en servei, i només es preveu recórrer a persones externes, de manera expressament qualificada com a excepcional, quan no és possible cobrir les vacants o, en general, les baixes, a través dels mètodes anteriors.

¹² LO 8/2012, de 27 de desembre, art. 199 i 200 (magistrats suplents), i art. 210 a 215 (jutges substituïts). El règim del reforç també es va modificar, en el mateix sentit d'aprofitar al màxim el personal de carrera ja existent (art. 216 bis a 216 bis 4).

¹³ La LO 8/2012, de modificació de la LOPJ, va preveure la creació de places de jutges d'adscripció territorial en cada TSJ, en l'àmbit provincial. El president del TSJ designa els jutges d'adscripció territorial per realitzar les seves funcions en les places vacants o en les que el seu titular estigui absent (art. 347 bis LOPJ).

Taula 4

Evolució de la plantilla de jutges i magistrats a Catalunya

	2009	2010	2011
Magistrats suplents ¹⁴	45	44	54
Jutges substituïts ¹²	208	197	189
Secretaris judicials substituïts ¹⁵	236	203	182
Fiscals substituïts ¹⁶	--	50	22

Font: Elaboració pròpia

D'altra banda, s'ha de considerar la possibilitat que es puguin produir algunes baixes en els col·lectius de jutges, magistrats, fiscals i secretaris judicials, a l'igual que en altres cossos estatals, amb motiu de la creació d'un nou estat. Aquest fet pot dependre de molts factors, de difícil ponderació, però entre aquests hi pot comptar probablement de manera significativa la relació que es mantingui en el futur amb el cos espanyol d'origen. Aquesta relació no depèn només del nou Estat català, sinó també, amb igual pes, de la posició que vulgui mantenir l'estat espanyol. Per part catalana, seria molt recomanable que s'anunciés clarament la voluntat de fer compatible la incorporació al cos corresponent del nou Estat català i la permanència en el cos espanyol d'origen, mantenint, a més, els drets que s'hi hagin adquirit, inclosa, naturalment, la possibilitat de concursar a les places que s'hi ofereixin. En efecte, la incorporació d'aquests professionals als cossos corresponents del Poder Judicial i de l'Administració de Justícia de Catalunya s'hauria de fer respectant les categories i els drets adquirits en el poder judicial i l'Administració de Justícia espanyola, i amb la possibilitat de retornar-hi. La passarel·la entre les dues Administracions de justícia, almenys per al personal que s'incorporés inicialment a la catalana procedent de l'espanyola, hauria de ser objecte d'una minuciosa regulació entre les dues parts, que garantís, durant

¹⁴ Font: Plan Nacional de Estadística Judicial

¹⁵ Font: Memòries del TSJ de Catalunya

¹⁶ Font: Memòries de la Fiscalia (2012) i dades de la Fiscalia provincial de Barcelona (2013)

aquest període, que estigués oberta i en quines condicions ho estaria, a l'objecte de respectar els drets professionals de les persones afectades. Aquesta és, naturalment, una qüestió que no es pot abordar adequadament sense la col·laboració i l'acord entre les dues parts. Però fins i tot en cas que aquest escenari de col·laboració no fos possible, el nou estat català podria fer un oferiment unilateral en aquest sentit, comproment-se a incorporar les persones procedents de l'Administració de Justícia espanyola amb els drets que hi hagin adquirit.

En l'examen de la possibilitat que es produeixin vacants per la creació d'un nou estat a Catalunya s'ha de tenir en compte igualment el factor de l'arrelament. Aquest factor s'ha de considerar no només en relació amb aquelles persones que han nascut a Catalunya o que hi han passat una part extensa de la seva vida, sinó també amb aquelles que, fins i tot amb menys temps de residència, s'hi han assentat i han establert múltiples vincles de caràcter personal, familiar i social, a més dels professionals. És molt difícil mesurar l'impacte que pot tenir el factor d'arrelament de les persones, perquè no existeix informació estadística específica dels elements que hi influeixen respecte de les persones implicades; i a més, fins i tot si es disposés d'aquesta informació objectiva, resultaria molt difícil de valorar als efectes de calcular la probabilitat que es produïssin baixes o vacants. Malgrat això, resulta bastant clar que com més alt sigui l'arrelament, menys probabilitats existeixen d'abandonar el lloc de treball en el territori; que hi ha més arrelament com més vincles personals, familiars, socials i professionals existeixen en el territori i que aquests vincles són normalment més amplis i més intensos com més temps s'hi resideix. Per tant, en termes generals, com més anys de residència i d'exercici professional a Catalunya, probablement més profund serà l'arrelament. Si a aquest factor s'uneix un tracte respectuós dels drets professionals adquirits i una voluntat d'entesa amb l'Estat espanyol per mantenir oberta una passarel·la entre les dues Administracions de justícia, almenys per a les persones inicialment afectades, no resulta massa agosarat dir que, probablement, el nombre de professionals que decidissin voluntàriament causar baixa de la nova Administració de Justícia catalana fos reduït o, en tot cas, es moguéssin dins d'uns marges quantitativament perfectament assumibles (especialment en una Administració de justícia acostumada a gestionar un nombre significatiu de vacants).

Per fer front a les vacants (i a les baixes de llarga durada) que es puguin produir, per qualsevol motiu, durant el període transitori, caldria prendre les mesures adequades, que garanteixin el funcionament normal de l'Administració de justícia i, d'altra banda, no

comprometin el seu futur, ni pel que fa al disseny del model ni a la qualitat del personal del qual s'ha de dotar.

D'entrada, caldria minimitzar les vacants que es puguin produir amb motiu, específicament, de la constitució del nou estat a Catalunya. Ja s'ha dit que l'ideal consistiria a arribar a un acord amb l'Estat espanyol per permetre que els professionals que s'incorporessin a la nova Administració de Justícia de Catalunya poguessin mantenir-se en les carreres d'origen i, per tant, tinguessin oberta la possibilitat de concursar a les places que s'hi oferissin. Per al cas que aquest acord no fos possible, almenys d'entrada, la nova Administració de Justícia de Catalunya podria oferir la incorporació d'aquests professionals, amb els drets que tenen reconeguts en les carreres d'origen, i amb el compromís de mantenir oberta aquesta possibilitat de passarel·la si l'Estat espanyol s'avé a negociar-la en el futur.

Aquest oferiment d'incorporació es podria estendre fins i tot a les persones que estan destinades a òrgans judicials de fora de Catalunya, que podrien passar a formar part, en les mateixes condicions, de la nova Administració de Justícia de Catalunya. Aquest oferiment podria quedar obert durant un temps, a valorar, que podria estendre's fins i tot més enllà del període transitori. En tot cas, aquesta qüestió hauria de ser objecte de regulació legal per part de Catalunya, aplicant l'acord que s'hagués establert amb l'Estat espanyol, si existeix, o bé establint unilateralment els termes de la incorporació i la previsió d'un futur acord amb l'Estat espanyol.

Les vacants que resultessin podrien ser cobertes mitjançant els mètodes previstos a la legislació actualment vigent, i recurrent igualment, si cal en major mesura que en l'actualitat, al mètode tradicional dels suplents i substituïts i estenent, si escau, aquesta figura als altres col·lectius. En la gestió d'aquest mecanisme, en relació amb els jutges i magistrats, tindrien un paper fonamental els òrgans als quals s'atribuís provisionalment el govern del poder judicial durant aquest període, en els termes que s'examinen en l'apartat 4 d'aquest Informe (fonamentalment, la Sala de Govern del TSJ i una comissió mixta Sala de Govern del TSJ i Govern de la Generalitat); en relació amb els fiscals, una comissió mixta de la Fiscalia i el Departament de Justícia; i en relació amb els secretaris judicials, el Departament de Justícia.

En tot cas, l'aplicació d'aquests mètodes hauria de ser suficient per poder cobrir les vacants que es puguin produir, per qualsevol motiu, durant el període transitori. En aquell moment, efectivament, no hi hauria d'haver problemes per disposar del personal judicial necessari a

Catalunya –incloses les vacants, les baixes i els reforços–. Per garantir-ho, caldria assegurar que la llista de suplents i substituïts fos suficientment àmplia per cobrir en darrera instància les necessitats de personal que es presentin. El recurs a aquests mètodes, prou coneguts ja avui, evitaria prendre decisions apressades sobre el personal judicial, que, com s'ha dit més amunt, poguessin condicionar la futura Administració de Justícia de Catalunya, tant pel que fa al model com també al personal que la formi.

3.3. Provisió de personal de l'Administració de justícia

El personal de l'Administració de Justícia actual a Catalunya està format per diversos cossos estatals (gestors, tramitadors i personal d'auxili, així com els metges forenses) que, no obstant, gestiona la Generalitat, a qui correspon establir els mecanismes adients per cobrir provisionalment les vacants i les baixes que es produeixen. Aquestes vacants es cobreixen provisionalment, fins al corresponent concurs, mitjançant personal interí, que és nomenat amb aquest caràcter a partir de les bosses d'interins que, pels diversos col·lectius, es creen i es gestionen per part del Departament de Justícia del Govern de la Generalitat.

Per aquests motius, no s'ha d'esperar que en cas de creació d'un nou estat a Catalunya es poguessin produir problemes especials que comprometessin la possibilitat de cobrir les necessitats de personal. L'actual sistema de substitucions a través d'interins, amb la formació de les bosses corresponents amb una dimensió adequada, hauria de ser suficient per cobrir les vacants i les baixes que es poguessin produir, així com, si calgués, reforçar també els òrgans que ho necessitessin. I tot això a l'espera de poder abordar i resoldre adequadament els problemes de gestió de personal que pateix avui l'Administració de Justícia a Catalunya, motivats especialment per l'existència de cossos estatals, que, atesa la procedència geogràfica dels opositors i la situació de les plantilles a les diverses comunitats autònomes, genera a Catalunya una molt alta rotació de personal i un alt percentatge de vacants, com es mostra en el quadre següent:

Taula 5

Personal de l'Administració de justícia (plantilla i interins), per territoris (2013)

	Metges forenses		Gestors		Tramitadors		Personal auxili	
	Total	Interins	Total	Interins	Total	Interins	Total	Interins
	N %		N %		N %		N %	
Barcelona	134	39 29,1	1.677	287 17,1	2.495	488 19,5	1.082	445 41,1
Girona	28	8 28,6	220	68 30,6	325	156 47,7	167	129 77,2
Lleida	17	3 17,6	116	24 20,5	144	36 24,8	80	49 61,2
Tarragona	34	8 23,5	228	72 31,4	353	131 37	174	122 70,1
Total Catalunya	213	58 27,2	2.241	463 20,6	3.317	846 25,5	1.503	786 52,3

Font: Departament de Justícia (desembre de 2013)

Addicionalment, caldria considerar la possibilitat que s'incorporessin a l'Administració de Justícia catalana persones que formin part dels col·lectius corresponents de l'Administració de Justícia espanyola, com s'ha contemplat també en el cas del personal judicial. En aquest sentit, seria desitjable arribar a un acord amb l'Estat espanyol per regular adequadament aquesta passarel·la, que hauria de respectar els drets adquirits per les persones. En defecte d'acord, el nou Estat català podria admetre unilateralment aquesta possibilitat, regulant-la adequadament.

3.4. Mitjans materials

Els mitjans materials, inclosos els informàtics, que requereix l'Administració de justícia per al seu funcionament depenen ja en l'actualitat de la Generalitat de Catalunya. Per aquest

motiu, en un eventual procés de creació d'un nou estat no hi hauria d'haver cap problema per assegurar la seva continuïtat. En especial, el fet que l'equipament i la xarxa informàtica de l'Administració de justícia depenguin també de la Generalitat comporta que no hi hagués d'haver problemes tècnics ni per a la tramitació dels procediments judicials ni per al funcionament dels diversos òrgans, que seguirien comptant amb els mitjans actuals.

3.5. Comptes i dipòsits judicials

Els dipòsits i les consignacions judicials que es realitzen en el marc dels diversos procediments són ingressats en un compte especial ("compte de dipòsits i consignacions"), que gestiona actualment el Banc de Santander, per designació del Ministeri de Justícia.

Una vegada constituïda una Administració Judicial pròpia de Catalunya, caldria, en primer lloc, determinar, per part del Govern català, l'entitat bancària que hauria de gestionar els dipòsits i consignacions, partint del criteri de mantenir, durant el període transitori i fins a la regulació definitiva de la qüestió, el sistema actualment vigent (que es basa essencialment en l'establiment d'un sol compte de dipòsits i consignacions i la designació, mitjançant concurs, de l'entitat bancària que ha de gestionar el compte).

I, en segon lloc, caldria reclamar a l'entitat gestora del compte de dipòsits i consignacions de l'Estat espanyol la transferència dels fons afectats als procediments que estiguin coneixent els òrgans judicials catalans. En aquesta tasca caldria esperar la col·laboració de l'Estat espanyol i de l'entitat bancària que gestioni el compte, sense cap tipus d'entrebanc, atès que es tracta de diners de particulars que estan litigant davant d'òrgans judicials de Catalunya.

3.6. Registres. Cooperació i auxili judicial

El normal funcionament de l'Administració de justícia requereix l'accés a determinats registres i arxius. Un primer bloc de registres el formen aquells que se circumscriuen a l'àmbit judicial i serveixen fonamentalment per a la comunicació entre els òrgans judicials i, si escau, per facilitar la informació que contenen a altres òrgans de les administracions públiques (en especial, els cossos de seguretat), perquè aquests puguin exercir adequadament les seves funcions. En aquest primer bloc hi figuren:

- el Registre de penats
- el Registre central de protecció de víctimes de violència domèstica
- el Registre de mesures cautelars, requisitòries i sentències no fermes
- el Registre central de rebels civils
- el Registre de sentències de responsabilitat penal dels menors

Aquests cinc registres s'integren avui en el Sistema de Registres Administratius de Suport a l'Administració de Justícia¹⁷ (SIRAJ), que gestiona el Ministeri de Justícia i al qual hi tenen accés els òrgans judicials, el Ministeri Fiscal, els cossos de seguretat (inclosa la policia de la Generalitat) i altres òrgans i serveis de les comunitats autònomes amb competència en els diversos àmbits de cada registre, segons es detalla en la normativa que els regula (RD 95/2009, ja citat).

L'accés a aquests registres, pel que fa almenys a les persones amb residència a Catalunya i als fets produïts a Catalunya, hauria de garantir-se durant el període transitori, a l'espera de poder dissenyar un sistema propi d'informació i registres de suport a la nova Administració de Justícia de Catalunya. Això requeriria mantenir obert l'accés a aquests registres, en l'àmbit que correspongui, per part dels òrgans judicials i altres òrgans i administracions de Catalunya, almenys per a la informació anterior a la creació del nou estat i que fos rellevant per als procediments que se seguissin davant dels nous òrgans judicials de Catalunya. Per facilitar aquest accés seria molt desitjable que se celebrés un acord entre les dues parts, que podria incloure també el marc de col·laboració futura entre les dues administracions de justícia i, especialment, la comunicació recíproca d'informació d'interès judicial, en els dos sentits. En tot cas, des del Govern de Catalunya s'hauria de començar a dissenyar i implantar un sistema propi d'informació i de registre de dades d'interès judicial des del primer moment, nodrint-lo amb la informació disponible i la que es generi a partir del moment de la constitució del nou estat.

En segon lloc, s'ha de considerar un ampli conjunt de registres que, si bé se situen fora de l'àmbit judicial, tenen un gran relleu en les actuacions de l'Administració de justícia. Així,

¹⁷ Regulat pel RD 95/2009, de 6 de febrer, modificat pel RD 1611/2011, de 14 de novembre.

entre d'altres:

- el Registre Mercantil
- el Registre públic concursal
- el Cadastre
- les bases de dades tributàries de l'*Agencia Estatal de Administración Tributaria* (AEAT)
- les bases de conductors i vehicles de la *Dirección General de Tráfico* (DGT)
- la base del DNI de la *Policía Nacional*
- la Seguretat Social
- el registre de prestacions d'atur
- els arxius notariais de poders de representació processal

La consulta d'aquests registres, bases de dades i arxius per part dels òrgans judicials es realitza avui a través d'un portal informàtic, el Punt Neutre Judicial (PNJ), que els connecta amb altres administracions i entitats, oferint-los l'accés a la informació que necessiten en les seves actuacions, en els termes que es preveuen en cada cas. A més, a través del PNJ es canalitzen també altres serveis de suport als òrgans judicials i de comunicació entre ells i amb altres administracions i entitats (estadística judicial, gestió governativa, dipòsits i consignacions, embargaments, taxes judicials, comunicació d'exhorts, entre d'altres). Seria convenient, per tant, a fi d'assegurar el mateix nivell de suport que avui reben els òrgans judicials, que aquests poguessin mantenir l'accés al PNJ, especialment pel que fa als registres i arxius públics amb informació rellevant per als procediments que coneixen, en relació amb les persones de nova nacionalitat catalana i amb els béns radicats a Catalunya. Tot això, a l'espera que es puguin organitzar els nous registres i arxius propis i un nou sistema propi de comunicació i accés de l'Administració de justícia.

S'ha de considerar igualment una sèrie de registres rellevants per a les actuacions judicials, però que no estan integrats avui a la xarxa del PNJ. Així, especialment, el Registre de la Propietat i el Registre d'últimes voluntats. En aquests casos, es tractaria de mantenir el mateix canal de comunicació que existeix en l'actualitat.

La qüestió de l'accés s'ha de distingir clarament de la de la pròpia existència d'aquests registres i arxius i la seva creació en el marc d'un nou estat català, desitjablement a partir del transvasament de la informació que s'hi conté que correspon a persones de nacionalitat catalana, a fets succeïts a Catalunya o a béns radicats en territori de Catalunya. Aquesta darrera és una qüestió que pertany a la successió d'Administracions i que hauria de formar part d'aquest procés. Com ja es va dir en l'Informe d'aquest Consell sobre la distribució d'actius i passius¹⁸, la Convenció de Viena de 1983 sobre la successió d'estats en matèria de béns, arxius i deutes, estableix que l'estat predecessor ha de transferir a l'estat successor la part dels seus arxius que s'hi refereixi i que sigui necessària per a la seva administració normal, la qual cosa inclouria tots els que aquí s'han esmentat. Malgrat que la Convenció no ha entrat encara en vigor, reflecteix amb claredat la consciència de la comunitat internacional sobre el caràcter obligatori que té la transferència dels arxius que són necessaris per al funcionament del nou estat.

En tot cas, un nou Estat català independent hauria de dotar-se necessàriament dels instruments registrals que fossin necessaris per exercir les seves funcions i per garantir la seguretat del tràfic jurídic i econòmic. Qüestió diferent, com s'ha dit, és l'accés dels òrgans judicials a la informació continguda en aquests registres. Aquest accés, avui directe en la major part dels casos, facilita i fa més eficaç l'actuació de l'Administració de justícia, agilitza els procediments i alleugereix les càrregues dels particulars i, en general, de les parts que hi intervenen. Aquests beneficis es veurien disminuïts en la mesura que els òrgans judicials de la nova Administració de Justícia de Catalunya no poguessin disposar d'un accés directe a la informació que és rellevant en els procediments que coneixen (i que, per tant, hagués de ser aportada, si escau, per les parts), bé perquè es tallés l'actual canal d'accés, bé perquè no existissin encara els registres propis en les diverses àrees. Per aquest motiu, seria desitjable arribar a un acord amb l'Estat espanyol per a l'ús d'aquests registres i arxius, en la mesura que sigui convenient per al funcionament dels òrgans judicials, que es podria complementar recíprocament amb l'accés dels òrgans judicials espanyols als nous registres i arxius que creés la Generalitat, especialment amb la informació generada a partir de la creació del nou estat.

I, finalment, mereix una atenció específica el Registre Civil. Aquest Registre, del qual

¹⁸ Vegeu l'informe del CATN: "La distribució d'actius i passius", de 14 de juliol de 2014

tradicionalment s'han encarregat jutges i magistrats malgrat que no es tracta d'una funció jurisdiccional, és essencial no només per garantir un normal funcionament de l'Administració de justícia, sinó també, i sobretot, perquè recull i dona fe de determinats fets bàsics sobre les persones (naixement, filiació, nom i cognoms, sexe, nacionalitat, matrimoni, separació, nul·litat i divorci, règim econòmic matrimonial, modificacions de la capacitat, tutela i representació legal, declaracions d'absència i mort, i defuncions, entre d'altres). En fer-ho, resulta decisiu en el normal desenvolupament de la seva vida civil (des de l'obtenció de la documentació acreditativa de la identitat personal fins al matrimoni i el divorci, la filiació, la protecció de persones discapacitades, les successions hereditàries i tantes altres actuacions). El Registre Civil, després de la profunda reforma legislativa de la qual va ser objecte l'any 2011 (Llei 20/2011, de 21 de juliol), està informatitzat i centralitzat, contingut en una única base de dades. Es va preveure, a més, que la seva gestió, de la qual se n'havia encarregat tradicionalment l'Administració de justícia (jutges encarregats del Registre Civil a cada municipi), la portessin a terme diverses oficines: una central, les oficines consulars, i unes oficines generals del Registre Civil creades a cada Comunitat Autònoma, amb la participació de la pròpia Comunitat si tenia competències executives en matèria de registres. S'ha anunciat formalment, no obstant, que aquesta nova estructura, abans fins i tot d'entrar en vigor, es modificarà de manera radical, encarregant portar el Registre Civil als Registradors de la Propietat i Mercantils que tinguin al seu càrrec les oficines del Registre Mercantil (RDL 8/2014, de 4 de juliol¹⁹). Mentrestant, fins que aquesta nova organització no s'implanti, es preveu que els jutges i magistrats actualment encarregats del Registre Civil continuïn desenvolupant les seves funcions.

Tot això significa que la necessària assumpció del Registre Civil pel nou Estat català pot partir d'una situació especialment complexa, dependent del moment en què es trobi el procés de transformació del sistema actual. Dues són les dificultats fonamentals que es poden presentar: d'una banda, les derivades de la centralització informàtica del nou registre, que substitueix el format físic (llibres del Registre) i de base local (oficines del Registre dels

¹⁹ De fet, el RDL 8/2014, en les seves DA 19 a 24 només preveu una pròrroga en l'entrada en vigor de la Llei 20/2011, en aquelles parts que encara no ho haguessin fet, fins al 15 de juliol de 2015, i dirigeix un mandat al Govern perquè en aquest temps promogui una modificació de la Llei de 2011 que estableixi el nou sistema de portar el Registre Civil, segons els criteris generals que determina el mateix RDL, que s'han indicat.

municipis). Això implica que l'Oficina Central hauria de facilitar a Catalunya la informació que s'hi ha registrat (almenys, a partir de la implantació del nou sistema informatitzat, ja que l'anterior consta en format físic i està localitzada al territori); i, d'una altra banda, les dificultats derivades del sistema de gestió del Registre que estigui vigent en aquell moment (a càrrec de registradors o encara de jutges i magistrats, o un altre, i el règim transitori que s'hagi establert). En aquest sentit, i sens perjudici que es puguin introduir els canvis que es considerin convenients, seria recomanable mantenir el sistema en vigor en el moment, a l'espera que el legislador català decideixi el model de Registre Civil de Catalunya. En tot cas, si el procés d'implantació del nou sistema de gestió, a càrrec dels Registradors Mercantils i de la Propietat, no hagués superat encara el punt crític de retorn, seria aconsellable mantenir de moment el sistema tradicional de gestió per part dels jutges encarregats del Registre a nivell municipal.

A la vista de la transcendència del Registre Civil per a la vida de les persones i de la complexitat de la situació en què es troba la seva gestió, resultaria necessari arribar a un acord amb l'Estat espanyol per produir un transvasament ràpid i eficient de la informació, en benefici de totes les persones.

3.7. Regulació dels procediments judicials. Règim lingüístic

Els procediments judicials estan regulats actualment per lleis estatals, atès que l'Estat disposa de competència exclusiva en matèria de legislació processal, encara que amb alguna capacitat d'intervenció, molt limitada, per part de les comunitats autònomes. En cas de desconexió de l'ordenament estatal no hi hauria, per tant, en general, legislació processal pròpia aplicable. En aquest cas, per evitar el buit normatiu que es produiria i per motius de seguretat jurídica, seria aconsellable mantenir la legislació processal vigent en el moment de la creació del nou estat, incorporant-la de manera provisional a l'ordenament català, a l'espera que el Parlament de Catalunya legislés sobre la matèria. La llei d'incorporació hauria d'incloure també el règim transitori per a la seva aplicació, garantint la continuïtat de la tramitació dels processos vius, inclosos els recursos. Aquesta darrera qüestió, especialment important, es tracta en l'apartat següent.

La llei d'incorporació no podria limitar-se, però, a remetre's simplement a la legislació processal espanyola, sinó que hauria de preveure algunes adaptacions, especialment per adequar-se a la nova organització judicial i, en particular, a la competència dels diversos òrgans.

Aquesta llei podria ser específica per a aquesta matèria o podria formar part d'una llei més general, que contemplés la incorporació provisional de la legislació espanyola en el moment de la creació del nou estat, o bé, fins i tot, podria operar-se aquesta incorporació mitjançant una clàusula general inclosa a la llei constitucional provisional, com ja s'ha dit en els informes d'aquest Consell relatius al procés constituent i a la successió d'ordenaments²⁰, que fos complementada per una llei del Parlament de Catalunya que establís les adaptacions concretes que escaiguin. En tot cas, convindria que la llei d'incorporació a l'ordenament català, amb el format que sigui, pogués entrar en vigor el dia de la proclamació del nou estat. Si això no fos possible, podria plantejar-se una suspensió de determinats terminis, per tal d'evitar perjudicis a les parts dels procediments, suspensió que hauria de ser pel temps més breu possible.

En relació amb el règim lingüístic dels procediments i les actuacions judicials, caldria introduir ja d'entrada en la llei d'incorporació, amb el format que es cregui més convenient, les previsions oportunes per tal d'assegurar l'ús normal del català. Tal com ja es va dir en l'Informe d'aquest Consell sobre el procés constituent²¹, la nova legislació catalana hauria de garantir d'entrada el dret d'opció lingüística davant de l'Administració de justícia, cosa que avui no fa l'actual LOPJ (art. 231), sens perjudici del que més endavant decideixi el legislador català d'acord amb la nova Constitució.

Per assegurar aquest dret d'opció lingüística de les parts, cal que els jutges, magistrats, fiscals, secretaris judicials i el personal de l'Administració de justícia estiguin capacitats lingüísticament en català i en castellà. Això suposa, com es va dir també en l'Informe d'aquest Consell que s'acaba d'esmentar, que el coneixement de les llengües adequat i suficient hauria de ser un requisit per accedir a les places corresponents, i no merament un mèrit. Establert aquest principi general, caldria, però, distingir entre les persones que ja

²⁰ Vegeu els informes del CATN: “*El procés constituent*”, de 14 de juliol de 2014, i “*La successió d'ordenaments i administracions*”, de 28 de juliol de 2014

²¹ Vegeu l'informe del CATN: “*El procés constituent*”, de 14 de juliol de 2014

ocupen una plaça en el moment de la creació del nou estat i les que hi accedirien amb posterioritat. Per a les primeres, es podria establir un règim transitori, de tal manera que l'acreditació d'un coneixement adequat i suficient del català per la plaça que ocupen, es pogués realitzar al cap d'un cert temps. En aquest període, resultarien especialment importants les accions de formació i capacitat lingüística que es poguessin emprendre per part de l'Administració catalana.

3.8. Processos pendents

A partir del moment de constituir-se un nou estat independent, s'hauria d'abordar la qüestió dels processos pendents de resolució definitiva, especialment en el cas dels procediments iniciats a Catalunya pendents de recurs en una instància fora de Catalunya i, en una altra mesura, els iniciats en primera instància davant d'òrgans judicials situats fora de Catalunya (Audiència Nacional i Tribunal Suprem) en els quals hi hagi implicades persones amb la nova nacionalitat catalana o, en alguns casos, amb residència a Catalunya, o bé institucions o administracions catalanes. Igualment, s'hauria de tenir en compte els procediments oberts davant del Tribunal Constitucional que afectin persones o institucions de Catalunya.

En una aproximació general, segons els diversos ordres jurisdiccionals, els processos que s'haurien de considerar a aquests efectes serien:

- en l'àmbit de la jurisdicció civil, les cassacions davant del Tribunal Suprem i les demandes de responsabilitat civil contra aforats
- en l'àmbit de la jurisdicció penal, les cassacions davant del Tribunal Suprem, els procediments en primera instància davant del Tribunal Suprem (aforats) i els procediments davant de l'Audiència Nacional, els jutjats centrals del penal i els jutjats centrals d'instrucció
- en l'àmbit de la jurisdicció contenciosa administrativa, les cassacions davant del Tribunal Suprem i els recursos davant de l'Audiència Nacional (especialment, en matèria tributària, en la qual també s'ha de prendre en consideració les reclamacions econòmico-administratives pendents de resoldre davant del Tribunal Econòmic Administratiu Central (TEAC)

- en l'àmbit de la jurisdicció social, les cassacions davant del Tribunal Suprem i, eventualment, els procediments davant de l'Audiència Nacional (encara que pot oferir alguna particularitat el fet de tractar-se de matèries relatives a conflictes i convenis col·lectius d'àmbit territorial superior a una comunitat autònoma)

En tots aquests casos, els procediments en tramitació en el moment de constituir-se el nou estat haurien de poder continuar, segons les regles processals vigents en aquell moment (que seguirien vigents en l'ordenament espanyol i, com s'ha dit, haurien estat incorporades, amb les adaptacions oportunes, al nou ordenament català). La qüestió que es planteja és quin òrgan judicial ha de continuar coneixent d'aquests assumptes, atès que els òrgans espanyols ja no tindrien jurisdicció a Catalunya. Caben en aquest sentit, dues solucions generals: en primer lloc, remetre els procediments afectats als nous òrgans judicials catalans, perquè siguin assignats als òrgans que els succeeixin i siguin competents en la nova organització judicial, en els termes que s'ha vist en l'apartat 3.1 d'aquest informe; i en segon lloc, seguir la tramitació en els òrgans espanyols que coneguin els assumptes, fins a la seva resolució definitiva, i reconèixer posteriorment aquestes resolucions. Qualsevol dels dos criteris permetria resoldre adequadament aquesta situació transitòria, amb avantatges i inconvenients en cada cas. Optar per una solució o una altra (o per una combinació de les dues, que fins i tot es podria diferenciar per jurisdiccions) dependrà de les circumstàncies polítiques i de la negociació concreta que s'estableixi, amb els acords que en puguin resultar. En cas que no s'arribés a cap acord, les resolucions dictades per òrgans judicials espanyols, si aquests continuessin tramitant els assumptes, no tindrien reconeixement –automàtic o almenys assegurat— a Catalunya, de tal manera que probablement quedarien sense efecte. Per tant, caldria reproduir aquestes actuacions judicials –fonamentalment recursos— davant dels òrgans judicials de Catalunya, que haurien d'assumir-los des del seu inici. D'altra banda, i tal com ja s'ha dit en relació amb la incorporació i adaptació de la legislació processal, podria plantejar-se una suspensió de determinats terminis, per tal d'evitar perjudicis a les parts dels procediments, suspensió que, si s'adopta, hauria de ser pel temps més breu possible.

El Tribunal Constitucional constitueix un cas específic. En efecte, només resultarien afectats, almenys potencialment, per la creació del nou estat els recursos d'empara promoguts per nacionals i/o residents a Catalunya contra actes d'institucions o òrgans catalans (o, menys probablement, persones nacionals i/o residents a Catalunya). En canvi, decaurien els altres

procediments seguits davant del Tribunal Constitucional, tant els relatius al control de lleis (qüestions i recursos d'inconstitucionalitat contra lleis del Parlament de Catalunya i els procediments de control de lleis estatals iniciats per òrgans o institucions catalanes) com també els conflictes de competència entre l'Estat i la Generalitat i les impugnacions del Govern estatal contra actes d'institucions catalanes, atesa la nova situació de falta de jurisdicció d'aquest Tribunal sobre Catalunya.

Respecte dels recursos d'empara, i sempre que el règim de drets i llibertats fonamentals aplicable a Catalunya fos durant el període constituent, com s'ha sostingut per aquest Consell en l'Informe sobre el procés constituent²², el mateix de la Constitució espanyola, podria aplicar-se el mateix criteri que s'ha indicat per als procediments seguits davant de la jurisdicció ordinària, o bé traslladar els recursos pendents a l'òrgan judicial català que tingui la competència en la nova organització (el Tribunal Superior de Justícia, si se seguís el criteri indicat en l'apartat 3.1 d'aquest mateix Informe), o bé continuar la seva tramitació davant del Tribunal Constitucional i reconèixer posteriorment la resolució dictada. En tot cas, a partir del moment de la creació del nou estat, els recursos en matèria de protecció de drets fonamentals haurien de seguir el règim que establís la llei constitucional provisional de Catalunya i no podrien ser ja interposats davant del Tribunal Constitucional espanyol.

3.9. Execucions judicials

Una qüestió important que s'hauria de resoldre a partir de la creació d'un nou estat a Catalunya és la de les execucions judicials ordenades per òrgans de l'altre Estat: les execucions fora de Catalunya ordenades per òrgans judicials de Catalunya i les execucions a Catalunya ordenades per òrgans judicials externs, entre els quals, significativament, els espanyols.

Aquesta qüestió s'hauria d'abordar i de resoldre mitjançant els corresponents acords de cooperació judicial, a celebrar en termes de reciprocitat entre Catalunya i els altres Estats, inclòs l'espanyol, seguint el marc europeu de cooperació judicial tant en l'àmbit penal com en el civil, que es basa fonamentalment en el reconeixement mutu de les resolucions judicials. Aquest marc europeu seria directament aplicable a partir del moment en què Catalunya

²² Vegeu l'informe del CATN: "El procés constituent", de 14 de juliol de 2014

ingressés a la Unió com a nou estat membre, però podria inspirar igualment aquests acords, per al cas que l'ingrés no fos automàtic o simultani a la creació del nou estat, pel temps que trigués a produir-se.

Seria convenient que aquests acords es poguessin concloure com més aviat millor. La seva manca pot comportar dificultats per al compliment efectiu de les resolucions judicials (tant de les catalanes a l'exterior, com de les d'òrgans judicials estrangers a Catalunya), amb els perjudicis que significa per a totes les parts. Per aquest motiu, seria desitjable una conclusió ràpida, perquè és molt difícil que les resolucions d'òrgans judicials estrangers, si no hi ha un reconeixement formal, amb suficient cobertura legal, puguin constituir títols executius vàlids.

3.10. Escola Judicial

Per assumir les funcions formatives necessàries en l'àmbit judicial, tant en el procés de selecció com també en els programes de formació continuada que s'han d'establir, caldria crear una Escola Judicial. Aquesta seria una decisió que correspondria al legislador català, una vegada adoptat un model determinat de poder judicial i d'Administració de justícia.

Fins a aquest moment, podria assumir aquesta funció l'actual Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (CEJFE), adscrit al Departament de Justícia, adaptant, si escau, la seva estructura i organització, especialment per establir un vincle amb l'òrgan provisional de govern del poder judicial, que es tracta en l'apartat 4 d'aquest Informe. El CEJFE, igualment, podria continuar desenvolupant les tasques formatives que fossin convenients, dirigides al personal de l'Administració de justícia, com està realitzant en l'actualitat.

4. Establiment d'un sistema provisional de govern del poder judicial

Des de la creació del nou estat fins a l'aprovació d'una nova Constitució és necessari establir un sistema provisional de govern del poder judicial de Catalunya. En aquest sentit, cal examinar, en primer lloc, l'instrument normatiu que s'hauria d'utilitzar per establir-lo i, en

segon lloc, com es podria configurar i les característiques bàsiques que hauria de tenir.

És clar que el govern provisional del poder judicial hauria d'establir-se, almenys en els seus trets bàsics, en la llei constitucional provisional. Aquesta llei, però, no pot regular aquesta matèria d'una manera exhaustiva i completa, sinó que s'hauria de limitar a dissenyar el model, determinant l'òrgan o els òrgans que assumeixen aquesta funció de govern i les seves competències bàsiques, remetent la concreció del sistema a una llei posterior, que seria desitjable que fos preparada amb antelació i que pogués ser aprovada, si no al mateix temps, en el lapse temporal més breu possible.

El sistema provisional de govern del poder judicial que s'establís, com en altres casos que ha examinat aquest Consell, no hauria de prejudicar el model institucional definitiu que adoptés la futura Constitució. En aquest cas, però, i a diferència del que ha recomanat aquest Consell respecte d'altres institucions i matèries, no resulta possible la continuïtat amb el sistema actualment vigent, sempre amb caràcter provisional. En efecte, el Consell General del Poder Judicial, òrgan que avui assumeix la funció de govern del poder judicial, pertany exclusivament a l'Estat espanyol, de tal manera que la continuïtat del model exigiria la creació d'un nou òrgan similar a Catalunya, amb la qual cosa s'estaria prefigurant, de manera difícilment reversible, el nou model que hagués de determinar la futura Constitució. Per aquest motiu seria aconsellable establir un model provisional que, mantenint una certa continuïtat amb la situació anterior, no prejudicés el futur sistema constitucional.

El govern del poder judicial durant el període transitori pot respondre a models diversos. Com és sabut, els models principals en el dret comparat són, *grasso modo*, dos: l'atribució de la funció de govern del poder judicial a un òrgan del tipus del Consell General del Poder Judicial espanyol, independent del poder executiu, o bé l'atribució de l'esmentada funció al poder executiu, a través del Ministeri de Justícia. Val a dir, però, que al costat d'aquests models principals n'hi ha d'altres menys comuns, com serien els casos de l'exercici d'aquestes funcions de govern per part d'una comissió de parlamentaris del Parlament corresponent, o per part de sales de govern de determinats tribunals. També s'ha de fer notar que hi ha estats on coexisteix més d'un sistema al mateix temps, com és el cas d'alguns estats federals, com Suïssa i els EUA.

L'opció per un o altre dels dos grans models no és fàcil: tots dos depenen, per reeixir, de les garanties reals que pugui oferir el sistema polític i institucional en el seu conjunt enfront de la

interferència dels partits polítics, la qual cosa depèn no només del disseny institucional sinó de la cultura política i de la voluntat de les forces polítiques. A Alemanya, per exemple, el sistema de govern a través del Ministeri federal de Justícia i dels ministeris de Justícia dels *Länder* ha funcionat de forma força satisfactòria (tot i que amb problemes puntuals) perquè en general els governs han estat capaços de no fer política a través de la justícia, i perquè hi ha una notable conscienciació tant social com de la classe política al voltant de la necessitat de respectar uns mínims pel que fa a la separació de poders. No és gaire agosarat dir que el mateix sistema institucional podria tenir uns efectes molt diferents en altres contextos polítics. De fet, i malgrat que el sistema de consell sembla a priori més garantista respecte de les intromissions polítiques, l'experiència espanyola, i també altres, mostren que no la poden evitar, fins i tot quan aquesta era la finalitat essencial que es perseguia amb la seva introducció, després que durant el segle XIX i molt bona part del segle XX el govern del poder judicial hagués estat en mans del poder executiu.

Per no prejudicar el model que finalment hagi d'establir la futura Constitució, sembla que el més adient és que, transitòriament, el Departament de Justícia i la Sala de Govern del Tribunal Superior de Justícia participessin en les funcions de govern. És una solució d'una certa continuïtat (la Sala de Govern ja col·labora actualment amb el CGPJ en l'exercici del govern del Poder Judicial, en tant que la LOPJ encomana a les Sales de Govern dels Tribunals Superiors de Justícia una sèrie de funcions de govern) i no impediria que la futura Constitució optés per canviar a un model de consell, mentre que establir provisionalment un consell –a banda de la complexitat afegida que suposa regular-lo i crear-lo de nou– faria més difícil un canvi posterior que reorientés les funcions de govern, en tot o en part, cap a l'executiu.

En aquest sistema provisional, la Sala de Govern del TSJC podria assumir determinades funcions de govern i unes altres podrien ser atribuïdes a una comissió mixta de la Sala de Govern i del Govern de la Generalitat, formada paritàriament i presidida pel president del TSJ, amb vot diriment en cas d'empat. En aquest esquema institucional, la Sala de Govern del TSJC mantindria les seves competències actuals i n'afegiria algunes de les que avui corresponen al CGPJ, mentre unes altres d'aquestes s'atribuirien a la Comissió Mixta de la Sala de Govern del TSJC i del Govern de la Generalitat. Per la seva banda, el Govern de la Generalitat, a través del Departament de Justícia, mantindria les seves funcions actuals, que són alienes al govern del poder judicial, projectant-se bàsicament sobre els mitjans de

l'Administració de justícia. A més, assumiria les competències que actualment corresponen al Ministeri de Justícia, relatives bàsicament a la creació d'òrgans judicials, als fiscals, als secretaris judicials, als metges forenses i la resta del personal al servei de l'Administració de justícia.

A tall merament indicatiu, aquesta distribució de les funcions que, genèricament, podem denominar com de govern del poder judicial i que podem identificar a partir de les que avui preveu la Llei Orgànica del Poder Judicial i que atribueix al CGPJ, podria realitzar-se en els termes que s'indiquen a continuació, sense ànim d'exhaustivitat.

El procediment i la forma d'exercici d'aquestes funcions, especialment en matèria de nomenaments, són qüestions que queden en gran part obertes i que correspondrà precisar i concretar, sempre pel període transitori, a la futura llei constitucional provisional, que haurà de resoldre'ls d'acord amb les circumstàncies del moment que, com s'ha dit, poden respondre a escenaris diversos.

- a) La Sala de Govern del TSJC podria assumir, a banda de les que avui té assignades, les competències per:
- intervenir, essent escoltada, abans del nomenament per part del Govern del Fiscal General de Catalunya
 - proposar el nomenament dels jutges i magistrats, després dels corresponents processos selectius
 - proposar el nomenament dels jutges i magistrats suplents i substituïts
 - resoldre les destinacions (a partir dels corresponents concursos), ascensos i situacions administratives
 - inspeccionar els òrgans judicials
 - aplicar el règim disciplinari dels jutges i magistrats
 - impartir instruccions als òrgans de govern dels jutjats i tribunals en les matèries de la competència d'aquests i resoldre els recursos d'alçada

- exercir la potestat reglamentària en matèria de publicitat de les actuacions judicials, fixació de calendari i d'horaris d'audiència, repartiment d'assumpes i ponències, guàrdies, i aspectes complementaris de l'estatut dels jutges i magistrats
 - determinar la càrrega de treball dels òrgans judicials
 - proposar mesures de reforç dels òrgans judicials
 - informar els expedients de responsabilitat patrimonial per l'anormal funcionament de l'Administració de justícia
 - informar els avantprojectes de llei i les disposicions generals sobre matèries que afectin l'Administració de justícia
 - remetre al Parlament, anualment, una memòria sobre l'estat de l'Administració de justícia i les seves necessitats, amb les propostes que consideri convenientes
- b) La Comissió Mixta podria assumir les competències per:
- proposar el nomenament del president del TSJ
 - proposar el nomenament de determinats càrrecs judicials (presidents de les sales del TSJ i presidents de les audiències provincials), després de les convocatòries corresponents
 - participar en els processos selectius de jutges i magistrats, en els termes que fixi la llei
 - establir els programes de formació i perfeccionament
 - publicar oficialment les sentències i altres resolucions judicials
 - regular i gestionar l'Escola Judicial o l'òrgan que assumeixi aquesta funció
 - regular i gestionar un centre equivalent al *Centro de Documentación Judicial*
 - exercir la potestat reglamentària en matèria d'especialització dels òrgans judicials i d'actuació dels òrgans judicials en l'àmbit de la cooperació judicial interna i internacional
 - establir els estàndards tècnics informàtics i de comunicació judicial

- establir els sistemes d'organització i de mesurament del treball dels òrgans judicials

Aquest sistema provisional de govern del poder judicial, com s'ha dit, no hauria de prejudicar el futur model que adoptés la futura Constitució catalana. En el disseny d'aquest nou model s'hauria de tenir en compte l'experiència del Consell General del Poder Judicial i, també, la d'altres sistemes comparats, per assegurar un govern del poder judicial capaç de garantir la independència judicial i, ben articulats amb el poder executiu, un funcionament eficaç de l'Administració de justícia.

5. Resum i conclusions

5.1. Objecte

Aquest informe té per objecte analitzar la situació que es produiria a Catalunya en relació amb el poder judicial i amb l'Administració de justícia en cas de constituir-se en un estat independent i les accions que caldria dur a terme per assegurar un funcionament regular de l'Administració de justícia fins a la completa institucionalització del nou estat. Aquest procés es pot desenvolupar en dos escenaris diversos: un escenari de col·laboració amb l'Estat espanyol, per implementar el resultat de la voluntat popular expressada en una consulta o unes eleccions en clau plebiscitària, a favor de la creació d'un estat independent, amb la consegüent declaració parlamentària; o bé un escenari de no-col·laboració de l'Estat espanyol, que es negui a implementar aquest resultat.

5.2. Requeriments bàsics en la transició a un estat independent

Sigui quin sigui l'escenari en què es produeixi la creació d'un nou estat a Catalunya, els objectius bàsics que en l'àmbit del poder judicial i l'Administració de justícia s'haurien d'assegurar són, d'una banda, la garantia de la continuïtat de l'Administració de justícia i del seu funcionament normal i, d'una altra, l'establiment d'un sistema provisional de govern del poder judicial. En canvi, no correspon a aquesta fase de transició establir el nou model de poder judicial i d'Administració de justícia que s'hagi d'aplicar al nou estat, sinó que aquesta és una qüestió a decidir en la nova Constitució. Les diverses qüestions afectades per aquests objectius bàsics s'examinen a continuació.

5.3. Organització i competència dels òrgans judicials

A partir de la proclamació d'independència deixarien de tenir jurisdicció a Catalunya els

òrgans judicials estatals situats fora de Catalunya amb competència sobre tot el territori (Tribunal Suprem, Audiència Nacional i jutjats centrals, als quals s'hauria d'afegir també el Tribunal Econòmic Administratiu Central, malgrat que no tingui caràcter judicial), així com també el Tribunal Constitucional (respecte, exclusivament en aquesta fase, del recurs d'empara). Caldria, per tant, assignar les funcions jurisdiccionals d'aquests òrgans, en tot allò que afecti Catalunya, a òrgans judicials catalans (Tribunal Superior de Justícia, audiències provincials, jutjats).

L'organització actual dels òrgans judicials a Catalunya, amb la nova assumpció de competències que s'indica en el cos de l'Informe, podria restar bàsicament igual, amb l'excepció del TSJ, que hauria d'adequar-se a la nova situació, encara que amb els mínims canvis possibles. Entre aquests, hauria de considerar-se la divisió de l'actual sala civil i penal en dues sales diferents, una per cadascun d'aquests ordres jurisdiccionals; la creació, eventualment, d'una sala d'empara de drets fonamentals; i la creació d'una sala de cassació.

5.4. Provisió de jutges, magistrats, fiscals i secretaris

Per assegurar el funcionament normal de l'Administració de justícia durant el període transitori és fonamental garantir que les places existents de jutges i magistrats, de fiscals i de secretaris judicials estiguin cobertes, almenys en el mateix nivell de l'actualitat. Això suposa poder cobrir les vacants que es produeixin, que respondrien a dos factors bàsics: d'una banda, les vacants que podríem qualificar d'*ordinàries* o *estructurals*, fruit en gran part de l'alta mobilitat de personal que existeix; d'una altra, les vacants que eventualment es puguin produir a causa de la proclamació del nou estat, que pot dependre en gran part de les condicions d'incorporació i la relació que s'estableixi per al futur amb l'Administració de justícia d'origen, i de l'arrelament de les persones afectades a Catalunya.

D'entrada, caldria minimitzar les vacants que es puguin produir amb motiu, específicament, de la constitució del nou estat a Catalunya. L'ideal consistiria a arribar a un acord amb l'Estat espanyol per permetre que els professionals que s'incorporessin a la nova Administració de Justícia de Catalunya poguessin mantenir-se en les carreres d'origen i, per tant, tinguessin oberta la possibilitat de concursar a les places que s'hi oferissin. Per al cas que aquest acord

no fos possible, almenys d'entrada, la nova Administració de Justícia de Catalunya podria oferir la incorporació d'aquests professionals, amb els drets que tenen reconeguts en les carreres d'origen, i amb el compromís de mantenir oberta aquesta possibilitat de passarel·la si l'Estat espanyol s'avé a negociar-la en el futur.

Les vacants existents, per qualsevol motiu, podrien ser cobertes mitjançant els mètodes previstos a la legislació actualment vigent, i recurrent igualment, si cal en major mesura que en l'actualitat, al mètode tradicional dels suplents i substituïts. En tot cas, l'aplicació d'aquests mètodes hauria de ser suficient per poder cobrir les vacants que es produïssin durant el període transitori. Per garantir-ho, caldria assegurar que la llista de suplents i substituïts fos suficientment àmplia per cobrir en darrera instància les necessitats de personal que es presentin.

5.5. Provisió de personal de l'Administració de justícia

El personal de l'Administració de Justícia actual a Catalunya està format per diversos cossos estatals (gestors, tramitadors i personal d'auxili judicial, així com els metges forenses) que, no obstant, gestiona la Generalitat, a qui correspon establir els mecanismes adients per cobrir provisionalment les vacants i les baixes que es produeixen. Això es realitza mitjançant personal interí, que és nomenat amb aquest caràcter a partir de les bosses d'interins que es gestionen per part del Departament de Justícia del Govern de la Generalitat. Per aquest motiu, no s'ha d'esperar que en cas de creació d'un nou estat a Catalunya es poguessin produir problemes especials que comprometessin la possibilitat de cobrir les necessitats de personal.

5.6. Mitjans materials

Els mitjans materials, inclosos els informàtics, que requereix l'Administració de justícia per al seu funcionament depenen ja en l'actualitat de la Generalitat de Catalunya. Per aquest motiu, en un eventual procés de creació d'un nou estat no hi ha d'haver cap problema per assegurar la seva continuïtat.

5.7. Comptes i dipòsits judicials

Una vegada constituïda una Administració judicial pròpia de Catalunya, caldria, d'una banda, determinar, per part del Govern català, l'entitat bancària que hauria de gestionar els dipòsits i consignacions. I, d'una altra, reclamar a l'entitat gestora del compte de dipòsits i consignacions de l'Estat espanyol la transferència dels fons afectats als procediments que estiguin coneixent els òrgans judicials catalans.

5.8. Registres. Cooperació i auxili judicial

El normal funcionament de l'Administració de justícia requereix l'accés a determinats registres i arxius, alguns dels quals es mouen dins de l'àmbit judicial (penats, protecció de víctimes de violència domèstica, entre d'altres) i s'integren avui en el Sistema de Registres Administratius de Suport a l'Administració de Justícia (SIRAJ), mentre d'altres se situen fora de l'àmbit judicial, però en molts casos poden ser consultats pels òrgans judicials a través d'un portal informàtic únic (el Punt Neutre Judicial). El Registre Civil, per la seva banda, mereix una consideració especial, atesa la seva transcendència i els canvis legislatius recents que ha sofert, que han establert per a aquest una gestió informatitzada centralitzada.

En tots aquests casos convindria mantenir l'accés dels òrgans judicials de Catalunya a aquests registres i arxius, a la vegada que la Generalitat hauria de crear els arxius i registres corresponents, a partir de la transferència de la part que correspongui dels arxius estatals i de la recopilació i tractament de la nova informació, a partir de la proclamació d'independència.

5.9. Regulació dels procediments judicials i règim lingüístic

Els procediments judicials estan regulats avui fonamentalment per lleis estatals, atesa la distribució de competències vigent entre l'Estat i les comunitats autònomes. En cas de desconexió de l'ordenament estatal no hi hauria, per tant, en general, legislació processal pròpia aplicable. Per evitar el buit normatiu que es produiria i per motius de seguretat

jurídica, seria aconsellable mantenir la legislació processal vigent en el moment de la creació del nou estat, incorporant-la de manera provisional a l'ordenament català, amb les adaptacions que escaigui, a l'espera que el Parlament de Catalunya legislés sobre la matèria. La llei d'incorporació hauria d'incloure també el règim transitori per a la seva aplicació, garantint la continuïtat de la tramitació dels processos vius, inclosos els recursos.

En relació amb el règim lingüístic dels procediments i les actuacions judicials, caldria introduir en la llei d'incorporació les previsions oportunes per tal d'assegurar l'ús normal del català, en una doble direcció: garantir el dret d'opció lingüística en els procediments judicials i, amb aquesta finalitat, assegurar que tot el personal estigui capacitats lingüísticament en català i en castellà. Això suposa que el coneixement de les llengües adequat i suficient hauria de ser un requisit per accedir a les places corresponents, i no merament un mèrit. Establert aquest principi general, caldria, però, distingir entre les persones que ja ocupen una plaça en el moment de la creació del nou estat i les que hi accedirien amb posterioritat, establint per a les primeres un règim transitori.

5.10. Processos pendents

A partir del moment de constituir-se un nou estat independent, s'hauria d'abordar la qüestió dels processos pendents de resolució definitiva, especialment en el cas dels procediments iniciats a Catalunya pendents de recurs en una instància fora de Catalunya i els iniciats en primera instància davant d'òrgans judicials situats fora de Catalunya (Audiència Nacional i Tribunal Suprem) en els quals hi hagi implicades persones amb la nova nacionalitat catalana o, en alguns casos, amb residència a Catalunya, o bé institucions o administracions catalanes. Igualment, s'haurien de tenir en compte els procediments oberts davant del Tribunal Constitucional que afectin persones o institucions de Catalunya.

En tots aquests casos, s'hauria de seguir la tramitació dels procediments segons les regles processals vigents en el moment de la proclamació d'independència (que haurien estat incorporades al nou ordenament català). La qüestió que es planteja és quin òrgan judicial ha de continuar coneixent d'aquests assumptes. Caben dues solucions generals: en primer lloc, remetre els procediments afectats als nous òrgans judicials catalans, perquè siguin assignats als òrgans que els succeeixin i siguin competents en la nova organització judicial; i en segon

lloc, seguir la tramitació en els òrgans espanyols que coneguin els assumptes, fins a la seva resolució definitiva, i reconèixer posteriorment aquestes resolucions. Qualsevol dels dos criteris permetria resoldre adequadament aquesta situació transitòria, amb avantatges i inconvenients en cada cas. Optar per una solució o una altra (o per una combinació de les dues, que fins i tot es podria diferenciar per jurisdiccions) dependrà de les circumstàncies polítiques i de la negociació concreta que s'estableixi, amb els acords que en puguin resultar.

El Tribunal Constitucional constitueix un cas específic. En efecte, només resultarien afectats, almenys potencialment, els recursos d'empara promoguts per nacionals i/o residents a Catalunya contra actes d'institucions o òrgans catalans (o, menys probablement, persones nacionals i/o residents a Catalunya). En canvi, decaurien els altres procediments seguits davant del Tribunal Constitucional. Respecte dels recursos d'empara, i sempre que el règim de drets i llibertats fonamentals aplicable a Catalunya fos durant el període constituent, com s'ha sostingut per aquest Consell en l'Informe sobre el procés constituent²³, el mateix de la Constitució espanyola, podria aplicar-se el mateix criteri que s'ha indicat per als procediments seguits davant de la jurisdicció ordinària. En tot cas, a partir del moment de la creació del nou estat, els recursos en matèria de protecció de drets fonamentals haurien de seguir el règim que establís la llei constitucional provisional de Catalunya i no podrien ser ja interposats davant del Tribunal Constitucional espanyol.

5.11. Execucions judicials

La qüestió de les execucions fora de Catalunya ordenades per òrgans judicials de Catalunya i les execucions a Catalunya ordenades per òrgans judicials externs, entre els quals, significativament, els espanyols, s'hauria de resoldre mitjançant els corresponents acords de cooperació judicial, a celebrar en termes de reciprocitat entre Catalunya i els altres Estats, inclòs l'espanyol, seguint el marc europeu de cooperació judicial tant en l'àmbit penal com en el civil, que es basa fonamentalment en el reconeixement mutu de les resolucions judicials. Aquest marc europeu seria directament aplicable a partir del moment en què Catalunya ingressés a la Unió com a nou estat membre, però podria inspirar igualment aquests acords,

²³ Vegeu l'informe del CATN: "El procés constituent", de 14 de juliol de 2014

pel cas que l'ingrés no fos automàtic o simultani a la creació del nou estat, pel temps que trigués a produir-se.

5.12. Escola Judicial

Per assumir les funcions formatives necessàries en l'àmbit judicial, tant en el procés de selecció com també en els programes de formació continuada que s'han d'establir, caldria crear una Escola Judicial. Aquesta seria una decisió que correspondria al legislador català, una vegada adoptat un model determinat de poder judicial i d'Administració de justícia, però fins a aquell moment podria assumir aquesta funció l'actual Centre d'Estudis Jurídics i Formació Especialitzada (CEJFE), adaptant, si escau, la seva estructura i organització.

5.13. Sistema provisional de govern del poder judicial

Des de la creació del nou estat fins a l'aprovació d'una nova Constitució seria necessari establir un sistema provisional de govern del poder judicial de Catalunya, mitjançant la llei constitucional provisional. Aquest sistema provisional no hauria de perjudicar el model institucional definitiu de govern del poder judicial que adoptés la futura Constitució. En aquest cas, però, i a diferència del que succeeix en altres institucions i matèries, no resulta possible la continuïtat amb el sistema actualment vigent, ja que exigiria la creació d'un nou òrgan similar al Consell General del Poder Judicial, amb la qual cosa s'estaria prefigurant, de manera difícilment reversible, el nou model que hagués de determinar la futura Constitució catalana.

Els models a utilitzar, sempre en el període transitori, poden ser diversos. Sembla que el més adient és que, transitòriament, el Govern de la Generalitat i la Sala de Govern del Tribunal Superior de Justícia participessin en les funcions de govern. És una solució d'una certa continuïtat (la Sala de Govern ja col·labora actualment amb el Consell General del Poder Judicial en l'exercici del govern del Poder Judicial) i no impediria que la futura Constitució optés per canviar a un model de consell, mentre que establir provisionalment un consell –a banda de la complexitat afegida que suposa regular-lo i crear-lo de nou– faria

més difícil un hipotètic canvi posterior que reorientés les funcions de govern, en tot o en part, cap a l'executiu.

En aquest sistema provisional, la Sala de Govern del Tribunal Superior de Justícia de Catalunya podria assumir determinades funcions de govern i unes altres podrien ser atribuïdes a una comissió mixta de la Sala de Govern i del Govern de la Generalitat, formada paritàriament. A banda, tant la Sala de Govern del TSJ com el Departament de Justícia mantindrien les seves competències actuals. El Departament de Justícia, a més, assumiria les funcions que avui té encomanades el Ministeri de Justícia.

Aquest informe sobre “*El poder judicial i l'Administració de justícia*” ha estat elaborat pel Consell Assessor per a la Transició Nacional, que està integrat per:

Carles Viver i Pi-Sunyer
President

Núria Bosch i Roca
Vicepresidenta

Enoch Albertí i Rovira

Germà Bel i Queralt

Carles Boix i Serra

Salvador Cardús i Ros

Àngel Castiñeira i Fernández

Francina Esteve i García

Joan Font i Fabregó

Rafael Grasa i Hernández

Pilar Rahola i Martínez

Josep Maria Reniu i Vilamala

Ferran Requejo i Coll

Joan Vintró i Castells

Víctor Cullell i Comellas

Secretari

